

ION
MĂRCULESCU

SUB SEMNUL
SCORPIONULUI

Prezentul volum face parte din
ciclul „Jurnalul de la Marcona“

3
TREI

Preambul

Nimic nu este ciudat în faptul că, de la o anumită vârstă, îți vine să te povestești. Adică să-ți amintești ce ai trăit, ce ți se întâmplă în fiecare moment, ce ar putea să ți se întâmple. Țasta e rostul unui jurnal: să vorbești cu tine însuși, să poți pune pe hârtie lucruri pe care altfel ți-ar fi teribilă rușine să le mărturisești cuiva, lașitățile tale, cinismele, faptele tâlhărești etc. Să descoperi că viața îți este merituoasă sau netrebnică în fața morții care vine, vine, vine.

Altminteri, astăzi, 31 octombrie 2001, e o zi relativ asemănătoare cu atâtea altele. Am fost la școală, am ținut cinci ore, am răgușit vorbind în fața unor elevi de liceu care, după cum se spune aproape în cor, sunt din ce în ce mai dezinteresați, mai superficiali, mai de neînțeles pentru noi. Și poate și noi suntem la fel pentru ei. E posibil ca ăsta să fie adevărul. În ceea ce mă privește, sunt din ce în ce mai sătul de meseria de dascăl, mai obosit și mă îngrozesc de cei câțiva ani pe care îi mai am până la pensie.

Și, după ce mă voi pensiona, ce va fi? Voi fi ce?

1 noiembrie 2001

De vorbă cu C.D. Zeletin (Constantin Dimoftache) despre „negrii“ din literatura română, adică aceia care, în vechiul regim, nu aveau voie să publice sub semnătura lor, dar erau folosiți, contracost, de cei agreați de regim. De exemplu, o „traducere a lui Dan Duțescu“ — dar nu e singurul caz — este opera unui foarte interesant poet băcăuan (al cărui nume nu l-am reținut, pentru că este aproape necunoscut), din care mi-a citit două poezii extrem de interesante ce-l apropie pe traducător, ca inventivitate lexicală, de Șerban Foarță, iar ca stil, vorba domnului Zeletin, este „Topârceanu la puterea a treia“!

Mă întreb care a fost cea mai interesantă întâmplare a zilei de astăzi. În mod normal, orice om trebuie să treacă zilnic printr-o astfel de „întâmplare interesantă“, chiar dacă ea este cum nu se poate mai stupidă.

Americanii își continuă bombardamentele criminale asupra Afganistanului. Prim-ministrul României, Năstase, a fost primit la Washington de președintele american Bush, mare chestie! Dracu' știe ce-or fi vorbit ei acolo, la un nivel atât de înalt, desigur lucruri fără nicio însemnătate pentru sărăntocul căruia-i ghiorăie mațele de foame.

Eu m-am enervat de mai multe ori, prima dată pentru că mi-am adus aminte de directorul meu, care mă sâcăie de câte ori are ocazia și mă enervează, deși îmi este și prieten; a doua oară pentru că T. (persoană importantă, nu-i zic numele aci!) m-a făcut să-l aștept de mi se lungiseră urechile, să-și rezolve el niște „chestii“! Nu știu cum, dar se găsesc o grămadă de momente în care cei legați de mine abuzează cu nonșalanță de puținul timp pe care-l am, ca și cum tot ce fac și ce sunt eu n-are niciun fel de importanță din perspectiva lor.

2 noiembrie 2001

Întâi notez data zilei de vineri, 2 noiembrie 2001, după care nu știu ce să mai scriu. A trecut o zi, am făcut o grămadă de lucruri, toate fără semnificație. Așa că nu știu ce aș mai putea nota în acest jurnal. De parcă nu m-aș fi gândit toată ziua la atâtea și atâtea nimicuri!

La un moment dat, s-a întâmplat totuși ceva important! Moțaiam! Intrasem într-o stare alfa și trăiam într-o lume ciudată. Uneori mi se întâmplă așa ceva chiar și când sunt treaz-treaz, am imagini, secvențe, miimi de secundă din alte lumi, eu aflându-mă acolo. Așadar mă întreb dacă nu cumva sunt clipe în care trăiesc în două sau mai multe existențe paralele sau dacă nu cumva am momente în care mă aflu simultan în două timpuri diferite, în care eu sunt două sau mai multe persoane diferite!

Azi am început lucrul la o nouă sculptură. În lemnele pentru foc am găsit un ciot mai interesant și am început să-l prelucrez. Este adevărat că am ajuns la o formă pe care nu știu cum s-o duc mai departe. Nu știu ce o să iasă în final. De obicei, lemnul este cel care mă conduce: mai cioplesc de colea, mai iau de dincolo, îmi vin idei pe care nu de puține ori le fac praf cu toporul și le dau focului tămăduitor. Îmi place să cred că nu sculptez ceva anume, ci metafore. Ce fac eu pare a fi de pe altă planetă. De aceea sunt și unii care mă întrebă despre câte o lucrare a mea: „Ce reprezintă?” Da, chiar așa! Ce reprezintă?

M-am uitat odată, aflându-mă la Marcona, la fantasticul spectacol dat de milioanele de ciori care trec seara dinspre Neajlov spre Argeș. Un stol imens, cu o lățime de câteva sute de metri și o lungime de zeci de kilometri, care

pare că nu se mai termină. Parcă ar fi sufletele morților, călătorind după niște instrucțiuni precise, dar fără nicio destinație. Îmi vine să cred că acel cârâit al milioanei de ciori în zbor ar putea fi socotit muzică, tot așa cum negrul penelor lor poate fi socotit culoare.

Mă zbat de multe ori cu lucruri care nu-mi ies cum trebuie, mă neliniștesc, mă enervez, îmi crește tensiunea și aproape niciodată nu mă gândesc că blestemul cel mai greu de dus ar fi să am o viață tihnită, fără probleme, fără evenimente, o viață scăldată în indolență și plictiseală. Oare cum mi-ar fi?

Există oameni cărora li se pare că până și cele mai mici amănunte din viața lor sunt evenimente cosmice. Am citit de curând într-un jurnal publicat de o editură serioasă cum autorul a făcut constipație și cum s-a scremut toată ziua de i s-a făcut găoaza zdrențe. Spre ghinionul lui însă, a uitat să descrie cum, după aceea, cu mânuța lui delicată, ținând bine hârtia igienică, s-a șters la fund.

3 noiembrie 2001

Nu trebuie să ne amăgim: jurnalul nu e literatură! Ce Amiel, ce ăla sau ălălalt care au scris miliarde de pagini de jurnal?! Dar câți autori de jurnale „literare“ ar putea subscrie la o asemenea idee? Iar dacă jurnalul nu e literatură, atunci literatura ce este? Nu cumva tot un fel de jurnal?

Un jurnal cinstit este semnul, dar și consecința preaplinului din om: nu mai suportă presiunea și trebuie să dea afară, dacă nu totul, măcar cât mai mult. În adâncul sufletului, autorul jurnalului păstrează, ca pe o condamnare, toată drojdia porcăriilor și ticăloșiilor pe care le-a făcut sau le-a trăit chiar el, dar pe care nu le poate spune în gura mare, pentru că asta ar fi prea de tot!

Ca librar, am constatat că printre cărțile cele mai vândute se numără jurnalele, memoriile, scrisorile. Până și unele de mai slabă calitate, căci lumea e curioasă, are ceva de țață în ea: vrea să pândească prin gaura cheii ce fac alții, doar-doar l-o vedea pe vreunul în pielea goală!

Azi am dus la reparat mașina lui A. (mecanicii auto sunt niște neisprăviți și potlogari, te jupoaie de bani și fac lucrări de proastă calitate). Am reparat (cu mâinile mele) broasca de la ușa librăriei. Apoi am stat de vorbă cu domnul Niță (pensionar, cincizeci de ani, robust și roșu, cu vinișoare sângerii de bețivan în obraz), mi-a arătat cu mândrie nedisimulată poza cu casa pe care și-a construit-o singur, fără ajutoare, în vara asta. Apoi m-am uitat la un telejurnal în care întâlnirea dintre primul nostru ministru și președintele american era prezentată, dacă nu ca un gest de bunăvoință românesc, atunci ca o încercare umilă a americanilor de a ne intra pe sub piele (într-o carte a lui

Marin Preda, un personaj afirmă că omul cel mai prost din lume e americanul; chiar dacă n-o fi așa, mie îmi face mare plăcere s-o aud!). S-a scumpit din nou benzina; am văzut pe marginea șoselei trei pipițe înghețate de frig, așteptând să le invite vreun șofer la o partidă de sex contra câtorva amărâți de bănuți. Se pare însă că nici șoferilor nu le mai merge bine și deci nu le arde de regulat, se uită, ar avea poftă, dar își văd de treabă și pleacă mai departe.

4 noiembrie 2001

Cineva afirma că marile rele aplecate asupra omului în mileniul trei vor fi individualismul, stresul și singurătatea. Boala informațională, cea mai periculoasă dintre toate, aproape că nici nu este observată de cineva. Până nu se va descoperi mecanismul valorificării aceluși 90% din creierul uman nefolosit, vom fi iremediabil nefericiți!

C.D. Zeletin este un traducător foarte sânguinos. Aș putea spune că e bolnav de cuvânt. Poate să stea o zi întreagă, chiar mai multe, și să insiste asupra unui capăt de vers căruia să-i dea sensul cel mai rezonabil. Apoi, dintr-odată, se poate răzgândi pentru că a găsit altceva, mai bun. Și toate astea i se întâmplă din cauza unei sensibilități intelectuale excesive, bătând la porțile marelui har poezesc, cum zicea Nichita.

Azi a fost o zi de toamnă rece, dar cu o lumină specială care a mângâiat cumva, într-un mod ciudat, trovanții mei de la Marcona (acele pietre ciudate pe care le-am adunat cu atâta trudă și le-am cărat cu cărca de pe valea râului Gresarea din județul Vâlcea). Parcă erau înconjurați din toate părțile de o lumină uniformă. Păreau luminați din interior. Trovanții sunt un soi de pietre închipuind tot felul de figuri ciudate care s-au format, nu se știe cum, timp de milioane de ani, milimetru cu milimetru, sub coaja terestră.

Dimineața și seara, stolurile de ciori, milioane de ciori, își fac tabieturile pe la noi, invadează cerul și acoperișurile caselor. Se aud numai cârâieli și gherăitul lor de pe acoperișul de tablă al cerului. Parcă vin din alte lumi!

5 noiembrie 2001

Situația demografică, iată un subiect din care pot mânca o pâine albă zeci, sute și mii de sociologi, analiști și politicieni. Dacă fiecare familie de chinezi nu ar face decât un copil (China are restricții pentru nașteri), până în 2020 populația acestei țări ar crește totuși cu o cifră de ordinul sutelor de milioane. Informații neoficiale arată că România a scăzut, în ultimii unsprezece ani, de la 24 de milioane de oameni la 19 milioane și jumătate. Colonelul Floricel (un polițist deștept, deosebit!) îmi spunea că, de exemplu, în ultimul an, populația județului Dâmbovița a scăzut cu circa 30 000 (treizeci de mii!), ceea ce ar echivala, la un calcul simplu, cu cinci sau zece sate de-ale noastre. Cauzele ar putea fi starea de sărăcie aproape generalizată, acțiunile educaționale, existența fără restricții a anticoncepționalelor și discreta tendință generală de autodistrugere caracteristică speciei umane. Viitorul demografic nu aparține națiunilor dezvoltate, dar eu n-am datele necesare cu care să susțin temeinic o asemenea afirmație. Se cunoaște din istorie că unele state au evoluat, au devenit imperii mai mari sau mai mici, au atins apogeul, după care au cunoscut decăderea. În altă ordine de idei, s-ar putea susține că viitorul aparține lui Golea care, flămând și mânat de dorința supraviețuirii, vine ca un val împotriva îmbuibaiților. Deocamdată putem prevedea un viitor în favoarea afro-asiaticilor care sunt împinși de sărăcie și de forța unor religii hotărâte să măture totul în cale. Dar, zic eu, cine ar putea să garanteze că se va întâmpla chiar așa?

Trăim într-o lume criminală. Nu vă enervați când zic asta, dragi cititori ai acestor rânduri, am s-o tot repet, riscând să vă plictisesc! Zilnic explodează bombe în Israel,

în Palestina sau în Afganistan. Acestea poartă, de regulă, emblema americană sau rusă. La Hollywood, industria filmelor violente este copleșitoare. Orice program de televiziune ai urmări, nu vezi decât împușcături, bătaii și sânge. Printre acestea, abia mai au loc reclamele pentru detergenți sau absorbante folosite de femei. Nimeni nu observă, nimeni nu ia nicio poziție împotriva violenței. În proporție de sută la sută, jocurile pe calculatoare existente pe piață sau în casele oamenilor nu sunt decât cu împușcături, cu inamici care trebuie omorâți, motiv pentru care sunt necesare antrenamente îndelungate. Crima la nivel de virtute! Când un copil și-a petrecut sute sau mii de ore în fața unui calculator cu astfel de jocuri, iar mai târziu ajunge soldat, este trimis pe front, în Afganistan sau în altă zonă fierbinte a lumii. Acolo este pus în fața unui calculator, să lanseze rachete foarte reale. Ca și în copilărie, el bombardează „ținte“, nu oameni vii. Habar n-are ce face! Soldații aștia, în condiții normale, n-ar fi în stare să taie un pui de găină sau poate că nici n-au văzut în viața lor cum se face așa ceva.

Este ciudat că nimeni nu s-a gândit să-și arunce avioanele kamikaze asupra Hollywoodului, patria acestor filme criminale. Și mai e de mirare că, în ciuda războaielor, a cataclismelor, a bolilor, în România — de exemplu — scade populația zilnic, iar pe plan mondial crește. Mai ieri eram pe planetă patru miliarde, acum, în acest an 2001, suntem deja șase miliarde. Pe ici, pe colea, „inițiatii“ vorbesc de Apocalipsă. Biblia precizează cu lux de amănunte că această Apocalipsă va fi, de fapt, un atac nuclear venit de unde nici nu ne gândim, adică din afara Pământului. Un atac dirijat „din ceruri“, de o supercivilizație plictisită de mofturile noastre de pământeni ai nimănu.

6 noiembrie 2001

Marșea rea! Toate mi-au mers pe dos astăzi. Dintre cele mai ciudate întâmplări, rețin doar faptul că un copil (6–7 ani), alergat de un câine, mi-a sărit în fața autoturismului. Am reușit să frânez (n-aveam viteză), să-l ocolesc și copilul s-a atins doar foarte ușor de laterala mașinii, pe partea dreaptă. N-a fost rănit, s-a ales doar cu o sperietură care i-a trecut repede. Râdea cu gura până la urechi de isprava lui și a fugit la mă-sa acasă! Totul a fost o fracțiune de secundă. Evident, nu era vina mea, au văzut-o mai mulți martori oculari, dar bine că s-a întâmplat așa! Nu e un lucru ușor să te gândești, după aceea, o viață întreagă, că ai cotonogit sau, Doamne ferește, ai omorât un copil!

Pentru anul viitor, clarvăzătoarea bulgăroaică Vanga prezice un eveniment ce nu va putea fi trecut prea ușor cu vederea, anume al treilea război mondial! Da, nici mai mult, nici mai puțin decât al treilea război mondial. Cum? De ce? În ce parte a lumii începe? Asta încă nu se știe, dar poate fi oriunde. Sau poate deja a început pe ici, pe colea și noi habar n-avem! Dar nu doar la bulgăroaică găsim asemenea previziuni, ci și la un individ despre care se spune că a plecat pe vremuri din ținuturile noastre carpatine și se numea Nostradamus. Curând, într-un noiembrie, zicea el, va fi un război cu pușcoace, bombardele atomice și arme cu microbi în ele. Dar mie asta nu mi se pare deloc de crezut, pentru că pe vremea lui Nostradamus încă nu se inventase bomba atomică! Așadar să-i lăsăm pe cei doi să vorbească și noi să ne vedem de treburile noastre.

7 noiembrie 2001

Ecranele televizoarelor sunt în continuare inundate obsesiv, la orice oră din zi și din noapte, de filme americănești cu scene de violență, bătăi, împușcături, distrugerii etc. Am auzit și teoria că acestea i-ar ajuta pe cei care le văd să devină mai buni sau că, de fapt, văzându-le, nu facem altceva decât să ne defulăm și să ne lepădăm de violența noastră constitutivă. Prefer să fiu considerat prost, dar nu pot renunța la ideea că aceste filme ne afectează subconștientul și ne îndeamnă la ură și la crimă. Unii dintre noi (nu știu cât la sută) receptează mesajul din aceste filme și îl transpun — într-un fel sau altul, mai mult sau mai puțin, acum sau mai târziu — în faptele lor. Trăim într-o lume criminală. (Am mai zis-o!) Întreaga istorie a omenirii este o lungă poveste despre violență și crimă. De ce ne-o fi făcut Dumnezeu așa? Ce interes sau ce rațiune a avut? Poate pentru că altfel porunca „Iubiți-vă!“ ar fi fost absurdă și de neînțeles? Oare? O lume bazată numai pe iubire s-ar stinge încet din cauza plictiselii? Parcă nu-mi vine să cred!

Mai notez astăzi că treburile editurii pe care o conduc merg tot mai greu, din cauza precarităților financiare. Dar și din cauza schimbării în rău a raportului dintre carte și cititorul care devine din ce în ce mai dezinteresat, acesta fiind subjugat tot mai mult de mass-media, de existența calculatorului și a posibilităților oferite de internet, de filme și emisiuni cu valoare educațională îndoielnică.

Mai mult în glumă, spuneam odată despre cultură că este cea mai toxică și mai poluantă industrie. Îmi dau seama că, uneori, în subconștientul colectivității, cultura este resimțită de unii drept un pericol. Iar gluma mea